

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: [Andragende vedrørende sognebaandets løsning, oplæst af etatsraad Treschow paa stændermødet i Roskilde 23/7]

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "[Andragende vedrørende sognebaandets løsning, oplæst af etatsraad Treschow paa stændermødet i Roskilde 23/7]", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1840_670-txt-shoot-idm85/facsimile.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

1840. Noeskilde Stænder-Tidende. N^o 55.

Opbrudt Brev
den 23 Juli.

(Indholdet af Indtagene om Beslægtet til at
betjene sig af fremmed Præst.)

Med et gjensidigt Samtykke forband-
tes ved Nylig Indsamling i Noeskilde, omgaa-
ende Sognepræstens Betæning, maas det erjen-
des ogsaa almindelig ubetalt af den hadrøgtige
Indsamling, at, si alle Samme ikke fandt sig
forudsigt til at antage paa Sognepræstens
siddende Lybædelse, fordi Indsamlingen ikke
antog Samtykket i Almindelighed for
Alles behøvede sig den i Landet skeddende
Sognepræst, saa overførte den dog det
Bogstædet i, at Sognepræsten burde have
den ved sig behøvede Nogens Samtyk-
ket, og at dette kunde finde Sted, uden at det
allid fra den Vedværende Side kunde foretræ-
des for eller nærmere forklaring af det,
som begrædte dens Trang til Julebet for
Sognepræsten.

Etterende og paa denne Hensigt, som
ligger ubetalt i Sognepræstens Indsamling, saa-
ledes som disse findes i Sognepræstens,
indvilgen overbringe om den Sædvanlig, som
oglas i Sædvanlig af mange og hadrøgtige
Samme er ubetalt, at, hvor det gjælder om
No og Samtykket, der de Indværende har var-
telliges ubetalt som Totalitet, vilde at
Indtagene og (uden for Tiedlisset for
at være indværende af Sognepræsten) for den
hadrøgtige Indsamling og adrage paa, at Samme
vilde udgaa si Indtagene med en Petition
om, at Beslægtet til ved de forskjellige Ind-
tagene — behøvedes ved Daa, Altraang
og Confirmation — at kunne betjene sig af en
anden Præst end Sognepræsten, maas for
Alle og Andre vare at erholdt, for en ringe
Betæning, paa vedkommende Indtagene, saa-
ledes som det nu er Tilfældet med de saakaldte
Kongegæstene, der løst for at kunne lade sig

agte sig uden Betæning fra Præstestolen og af
en anden Præst end Sognepræsten.

Den 7 Juli 1840.

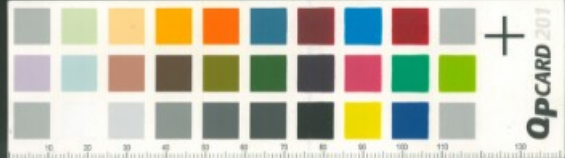
E. C. Pæste, S. Lufd,
Sognepræst til Hjem- Sognepræst til Slette-
bet og Svaninge Ne- hjerbet og Næste-
nigheder. Menigheder.

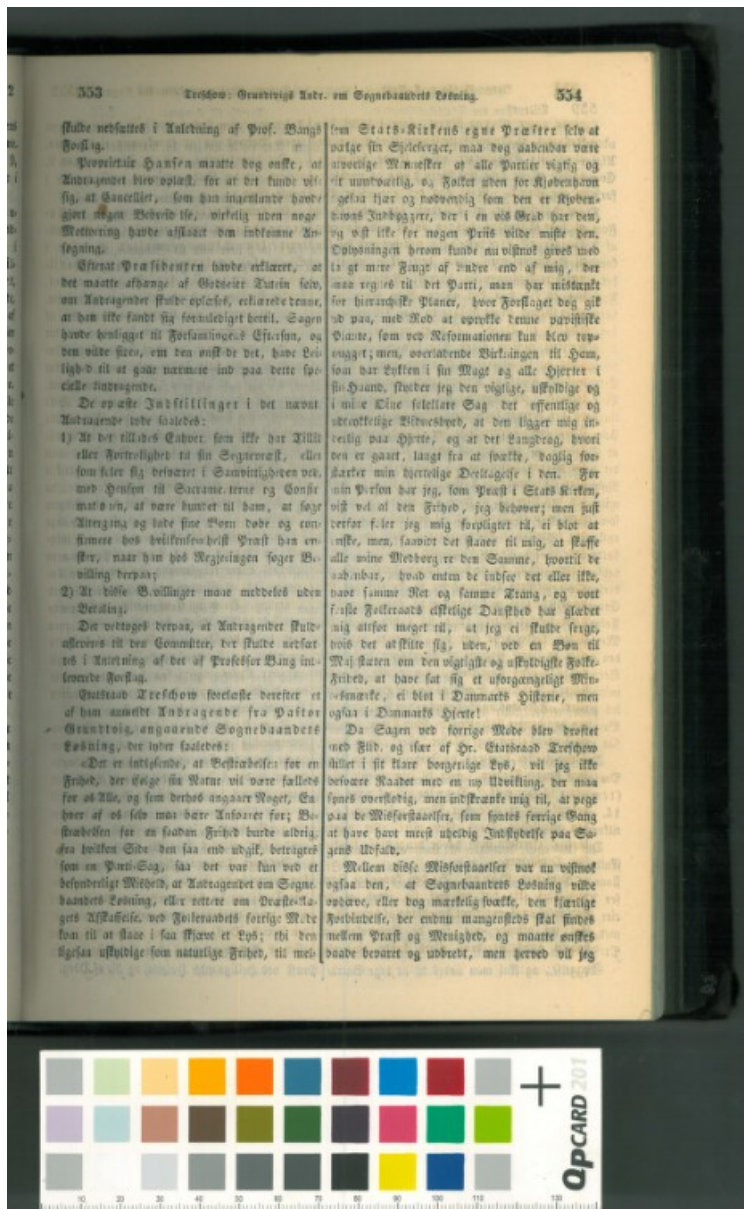
J. K. Bødt,
Sognepræst til Jørborg og
Hjemstavn Menigheder.

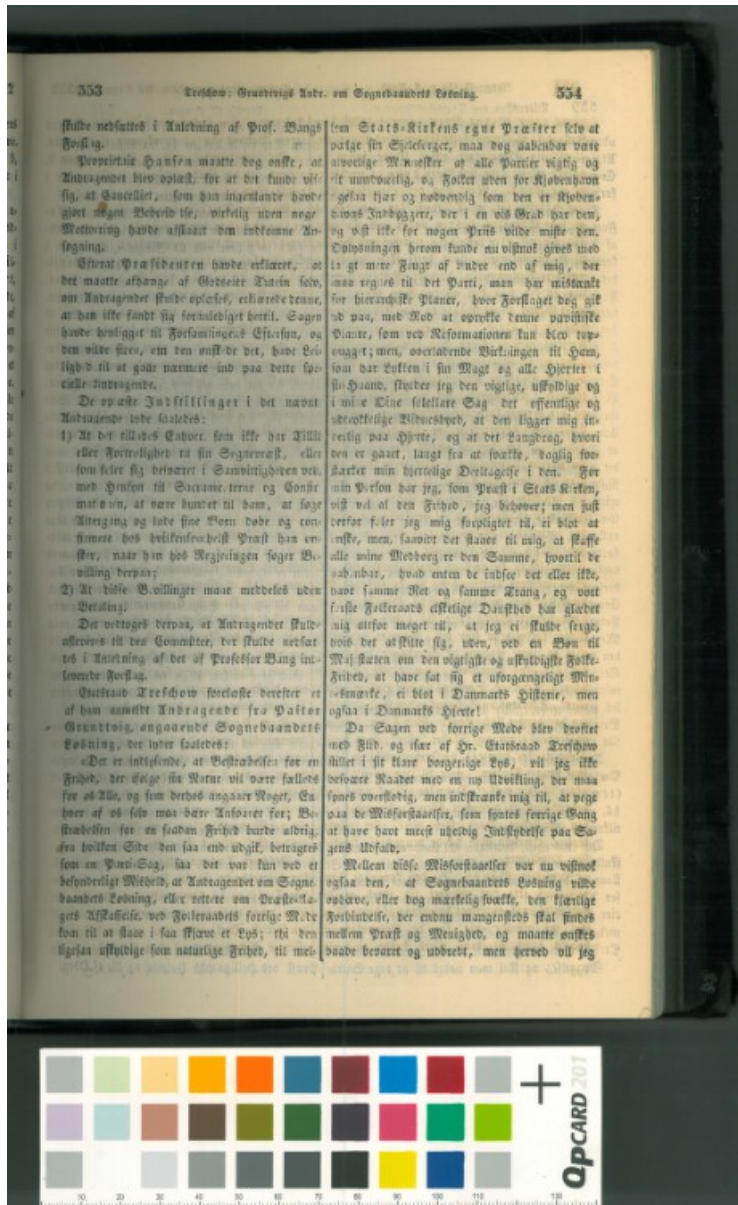
Indværende 447 Indtagere.

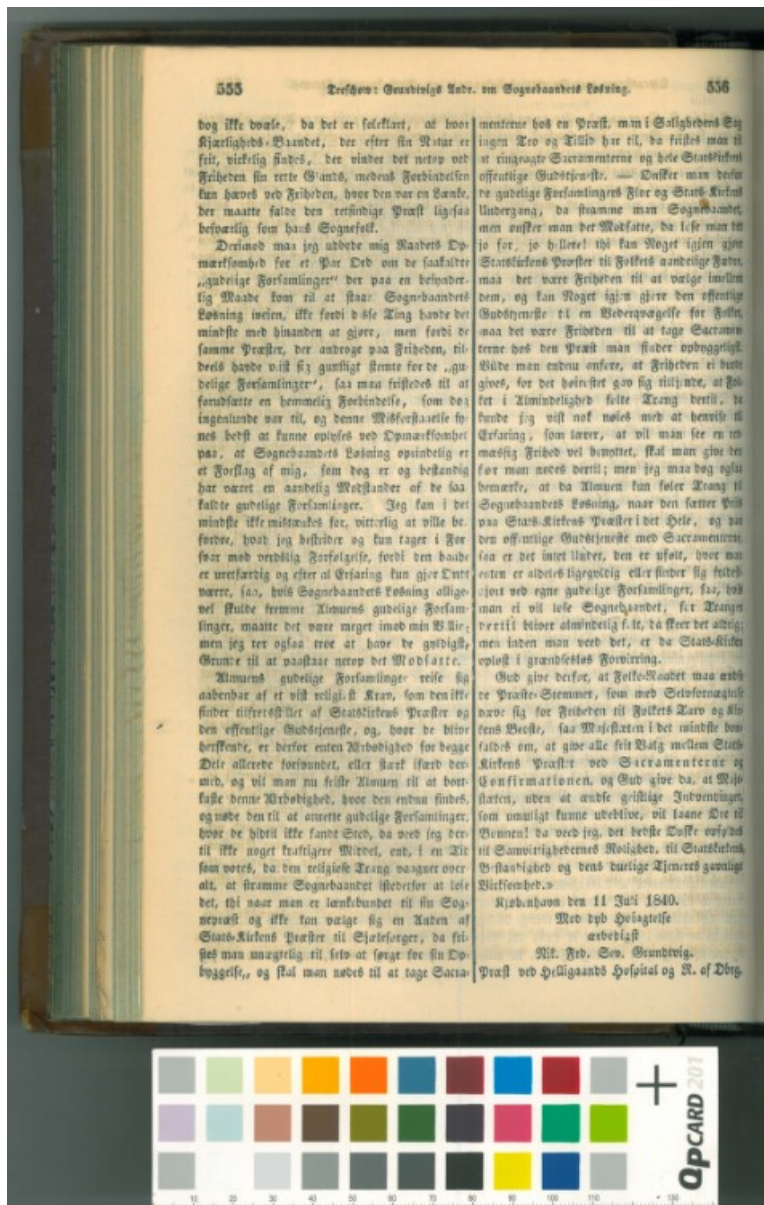
N. Pæst, J. S. Jørmann,
Sognepræst til Skam- Sognepræst i
stavn og Jyrbødtal. Kumbødt.

Willy Wæstner: I Anledning af det foto-
skede Indtagene maas det være mig tilladt at
bemærke, at for nærværende Tid meget for Præ-
sten lagge Indtagene i Noen, naar deres Sog-
nepræst maatte have større Tillid til en
anden Præst, og derfor kunde det min betænk-
ningsløst at betjene sig af dem, undtagen hvor
der er Grund til at betyde Indtagene af en
saadan Art, hvilket navnlig ikke skete
for den Tilfældet ved Confirmationen, der
Almindelig ofte er at erholde sine Børn con-
firmerede ved en anden Præst end Sognepræ-
sten, fordi denne er fremmed indværende til Børn-
ens Indtagelse. Ligesom Trangen til de en-
doblede Indtagelse i Almindelighed ikke kan
være hadrøgtig for, saaledes er det i Indtaget
til et Kirkens Indtag for Danmark antaget paa
en Betsproviser om, at hvor ingen Indtag er
at betyde, der Præstene heller ikke maatte de-
re Samtykke til, at Børn af deres Sogn maatte
bilde confirmerede i et andet Sogn i Noeskilde,
naar Fornet, eller ved Henset, maatte have
Grund til at erholde det; dog saaledes, at in-
gen Præst maatte antage noget Børn af et frem-
med Sogn, som er forpligtet til at tage af
sædvanlig Sted, saaledes det ved den Henset-
proviser, som gaar forud for Indtagelsen til









dog ikke boale, da det er forskelligt, at hvor
 Hjerlighedens Baandet, der efter sin Natur er
 frit, virkelig hæves, der vinder det netop ved
 Friheden sin rette Gavn, medens Forbindelsen
 kan hæves ved Friheden, hvor den var en Kæde,
 der maatte fælde den retfærdige Præst ligesaa
 besværlig som hans Sognekald.

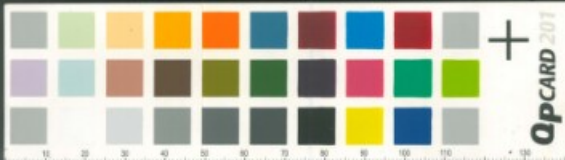
Drømmed man jeg udbede mig Raadets Op-
 mærksomhed for et Par Døgn om de saakaldte
 „gudelige Forsamlinger“ der paa en behøvede-
 lig Maade kom til at faa: Sognebaandets
 Løsning inden, ikke fordi disse Ting havde det
 mindste med hinanden at gjøre, men fordi de
 samme Præster, der androge paa Friheden, til-
 deds havde vist sig gunstigt stemte for de „gu-
 delige Forsamlinger“, saa man fristes til at
 sandsætte en hemmelig Forbindelse, som dog
 ingenlunde var til, og denne Misforstaaelse ty-
 nes desfi at kunne opløses ved Opmærksomhed
 paa, at Sognebaandets Løsning opmindelig er
 et Forslag af mig, som dog er og bekendtlig
 har været en særdeles Modstander af de saa
 kaldte gudelige Forsamlinger. Jeg kan i det
 mindste ikke mistænkes for, vittetlig at ville be-
 fremme, hvad jeg beskriver og som tager i For-
 søg med verdslig Forsøgelse, fordi den havde
 et uretfærdigt og efter al Erfaring kun give Læse-
 værd, saa, hvis Sognebaandets Løsning allige-
 vel skulde fremme Almens gudelige Forsam-
 linger, maatte det være meget imod min Al-
 men, men jeg tør ogsaa røbe at have de gudelige
 Øvrere til at paastaa netop det Modfæste.

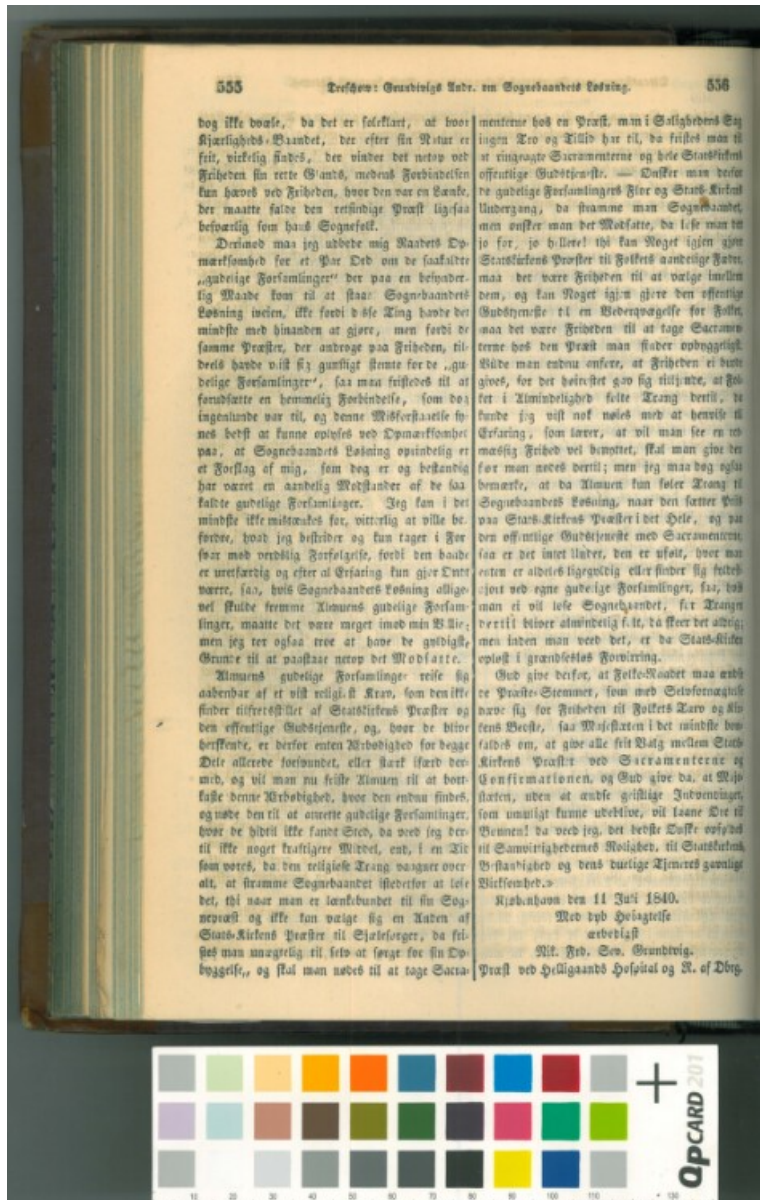
Almens gudelige Forsamlinger rejste sig
 aabenbar af et vist religiøst Krav, som den ikke
 finder tilfredsstillende af Statskirkens Præster og
 den offentlige Gudstjeneste, og hvor de bliver
 berøvet, er derfor enten Nødvendighed for begge
 Delt allerede forsvundet, eller har sig sæd det-
 med, og vil man nu friste Almen til at bort-
 sætte denne Nødvendighed, hvor den endnu findes,
 og nøde den til at omrette gudelige Forsamlinger,
 hvor de hidtil ikke fandt Sted, da ved jeg der-
 til ikke noget kraftigere Middel, end, i en Al-
 men ved, da den retfærdige Krav vægner over
 alt, at fremme Sognebaandets Nødvendighed at løse
 det, thi naar man er lænketbundet til sin Sog-
 nekald og ikke kan vælge sig en Kalden af
 Statskirkens Præster til Hjelpløser, da vil
 det man umagtelig til fets at søge for sin Do-
 bogge, og skal man nedet til at tage Sacra-

mentens bød en Præst, man i Sallighedsens Sj-
 ligen Tro og Tillid har til, da fristes man til
 at ringvante Sacramentens og hele Statskirken
 offentlige Gudstjeneste. — Derfor man derfor
 re gubdelige Forsamlingens Hjer og Statskirken
 Undergang, da fremme man Sognebaandet,
 men ønsker man det Modfæste, da lise man det
 jo far, jo h. lise! thi kan Noget igjen give
 Statskirkens Præster til Hjellets andelige Hjer,
 maatte det være Friheden til at vælge mellem
 dem, og kan Noget igjen gjøre den offentlige
 Gudstjeneste til en Bedevægselse for Hjellet,
 maatte det være Friheden til at tage Sacra-
 menterne hos den Præst man finder opbyggeligst.
 Skulde man endnu ønske, at Friheden er borte
 givet, for det hævdes saa sig tiljante, at Hjel-
 let i Almindelighed selte Krang dertil, is-
 kunde jeg vist nok nødes med at henvis til
 Erfaring, som lærer, at vil man see en re-
 tmæssig Frihed vel demotter, skal man give den
 for man nedet dertil; men jeg maatte dog ogsaa
 bemærke, at da Almen kun selet Krang til
 Sognebaandets Løsning, naar den sætter Hjel-
 let paa Statskirkens Præster i det Hjel, og paa
 den offentlige Gudstjeneste med Sacramentens
 kan er det imet liden, den er ufuld, hvor man
 enten er aldeles ligegældig eller finder sig hved-
 jost ved egne gubdelige Forsamlinger, saa, kan
 man ei vil lele Sognebaandet, for Krang
 dertil bliver almindelig i. lise, da sker det altid;
 men inden man ved det, er da Statskirkens
 opløst i grundfæstet Forvirring.

God give derfor, at Hjellets Raadet maatte
 re Præster-Stemmer, som med Gudsforagtelse
 havde sig for Friheden til Hjellets Læro og Al-
 mens Bede, saa Misforstaaelse i det mindste blev
 salds en, at give alle sit Hjel mellem Stats-
 kirkens Præster ved Sacramentens og
 Genfirmaptionen, og Gud give da, at Hjel-
 let, uden at antse gubdelige Indvendinger,
 som umagtelig kunne udbetle, vil laane Det til
 Bønnen! da ved jeg, det vedse Dødt opfyld
 til Samvirkethedens Nødvendighed, til Statskirken
 Nødvendighed og dens naturlige Almens gubdelige
 Nødvendighed.

Kjøbenhavn den 11 Juli 1840.
 Med dyb Helagselse
 arbejds
 N. F. S. Grundtvig.
 Præst ved Helligaands Hospital og R. of Dng.





dog ikke boale, da det er forskelligt, at hvor
 Hæderlighedens Baand, der efter sin Natur er
 frit, virkelig hæder, der vinder det netop ved
 Friheden sin rette Gavn, medens Forbindelsen
 kan hæved ved Friheden, hvor den var en Kæde,
 der maatte fælde den retslidige Præst ligesaa
 besværlig som hans Sognekald.

Drømmed man jeg udbede mig Raadets Op-
 mærksomhed for et Par Døgn om de saakaldte
 „gudelige Forsamlinger“ der paa en behøvede-
 lig Maade kom til at faa Sognebaandets
 Løsning inden, ikke fordi disse Ting havde det
 mindste med hinanden at gøre, men fordi de
 samme Præster, der androge paa Friheden, til-
 deds havde vist sig gunstigt stemte for de „gu-
 delige Forsamlinger“, saa man fristedes til at
 sende dem en hemmelig Hæderbrev, som dog
 ingenlunde var til, og denne Hæderbrev ty-
 nes best at kunne opløses ved Opmærksomhed
 paa, at Sognebaandets Beslutning opmindelig er
 et Forslag af mig, som dog er og bekendtlig
 har været en særdeles Modstander af de sa-
 kaldte gudelige Forsamlinger. Jeg kan i det
 mindste ikke mistænkes for, vittelig at ville be-
 fördern, hvad jeg beskriver og som tager i For-
 søg med verdslig Forsøgelse, fordi den havde
 et uretfærdigt og efter al Erfaring kun give Læse-
 værd, saa, hvis Sognebaandets Løsning allige-
 vel skulde fremme Almens gudelige Forsam-
 linger, maatte det være meget imod min Al-
 men, men jeg tør ogsaa røbe at have de gudelige
 Ønsker til at paastaa netop det Modfæste.

Almens gudelige Forsamlinger rejste sig
 aabenbar af et vist religiøst Krav, som den ikke
 finder tilfredsstillende af Statskirkens Præster og
 den offentlige Gudstjeneste, og hvor de bliver
 berøvet, er derfor enten Nødvendighed for begge
 Delt allerede forsvundet, eller har ligesom det
 mid, og vil man nu friske Almen til at bort-
 kaste denne Nødvendighed, hvor den endnu findes,
 og møde den til at omrette gudelige Forsamlinger,
 hvor de hidtil ikke fandt Sted, da ved jeg der-
 til ikke noget kraftigere Middel, end, i en Al-
 men ved, da den retslidige Krav vægter over
 alt, at fremme Sognebaandets Medvirksomhed at løse
 det, thi naar man er lænkede til sin Sog-
 nekald og ikke kan vælge sig en Kald af
 Statskirkens Præster til Hæderførelse, da vil-
 let man umagtelig til sig at søge for sin Do-
 bogge, og skal man ned til at tage Sacra-

mentens bød en Præst, man i Salligheds Tid
 ingen Tro og Tillid har til, da fristes man til
 at ringvante Sacramentens og hele Statskirke
 offentlige Gudstjeneste. — Derfor man derfor
 re gubdelige Forsamlingens Hæder og Statskirke
 Undergang, da fremme man Sognebaandet,
 men ønsker man det Modfæste, da lise man det
 jo for, jo hører! thi kan Noget ligner give
 Statskirkens Præster til Høitids anerkendte Hæder,
 man det være Friheden til at vælge mellem
 dem, og kan Noget ligner give den offentlige
 Gudstjeneste til en Bedeværelse for Hæder,
 man det være Friheden til at tage Sacra-
 menterne hos den Præst man finder opbyggelig.
 Skulde man endnu ønske, at Friheden er borte
 givet, for det hævdes saa sig tiljante, at Hø-
 det i Almindelighed selte Krang dertil, is-
 kunde jeg vist nok nødes med at henvis til
 Erfaring, som lærer, at vil man lise en re-
 maslig Frihed vel demtet, skal man give det
 for man ned til dertil; men jeg maa dog ogsaa
 bemærke, at da Almen kun liser Krang til
 Sognebaandets Løsning, naar den sætter sig
 paa Statskirkens Præster i det Hæde, og paa
 den offentlige Gudstjeneste med Sacramentene,
 kan er det imod Læder, den er ufuld, hvor man
 enten er aldeles ligegyldig eller finder sig tilfreds-
 stillet ved egne gubdelige Forsamlinger, saa, hvis
 man vil lise Sognebaandet, for Krang
 dertil bliver almindelig i sig, da sker det aldrig,
 men inden man ved det, er da Statskirkens
 opløst i grundstøttes Forvirring.

Gud give derfor, at Statskirkens Præster
 og Præster-Stemmer, som med Gudsforagt
 har sig for Friheden til Høitids Læder og Al-
 mens Hæder, saa Majsstaten i det mindste be-
 skæftige sig, at give alle sit Hæder mellem Stats-
 kirkens Præster ved Sacramentene og
 Konfirmationen, og Gud give da, at Majs-
 staten, uden at antse gubdelige Indvendinger,
 som umuligt kunne udbetale, vil lise de til
 Høitids! da ved jeg, det ved sig Læder opfyld
 til Samvirkethedens Nødvendighed, til Statskirke
 Hæderlighed og dens naturlige Almens gubdelige
 Nødvendighed.

Kjøbenhavn den 11 Juli 1840.
 Med lyd og Høitidsfølelse
 arbejdslyst
 N. F. S. Grundtvig.
 Præst ved Helligaands Hospital og R. af Dng.

